
SĂPĂTURI ȘI CERCETĂRI ARHEOLOGICE DE SUPRAFAȚĂ ÎN JUDEȚUL NEAMȚ (1987-1991)

de Gheorghe Dumitroaia

Depozitar a numeroase și valoroase mărturii ale trecutului, județul Neamț a beneficiat de o cercetare arheologică relativ intensă și în anii 1987-1991. În afară de așezările în care săpăturile s-au desfășurat în continuarea cercetărilor din anii anteriori, au fost incluse în planul de cercetare obiective noi, unele dintre ele impuse de lucrările de hidroameliorații sau construcții. S-a avut în vedere totodată, pe lângă cercetarea arheologică realizată prin săpături sau sondaje, efectuarea unor cercetări perieghetice ale căror rezultate le consemnăm, sumar, în cronică de față. Acestea largesc cunoașterea arheologică a spațiului citat, contribuind la realizarea viitorului repertoriu al județului.

Localitățile în care au avut loc săpături sistematice, sondaje și perieghize sînt prezentate, ca și altădată, în ordine alfabetică, iar cei care au condus aceste activități sînt consemnați, de regulă, la sfîrșitul fiecărei note.

1. Sat Bălăușești, com. Țirov

Pe teritoriul localității au fost descoperite două așezări daco-carpice (sec.II-III e.n.): în *partea de nord-est* a satului, în perimetrul proprietății lui Fl. Brașoveanu și pe platoul din partea dreaptă a izvoarelor *pîrului Popii*.

Perieghiză efectuată de Marius Alexianu (Muzeul de istorie Piatra Neamț) în anul 1987.

2. Sat Bîra, com. Bîra

În punctul *Cetate* s-a efectuat un sondaj de informare care a prilejuit descoperirea unei consistente depuneri arheologice datată în sec.V-III î.e.n. și a unor fragmente ceramice eneolitice și din evul mediu. Ținînd cont de importanța complexelor și materialelor arheologice descoperite și de necesitatea datării fortificației identificate, se impune efectuarea unor săpături sistematice de a amloare.

Perieghiză și sondaj arheologic Ștefan Scorțanu (Muzeul de istorie Piatra Neamț) și Emil Moscalu (Muzeul Național de Istorie al României) în anul 1990.

3. Sat Borniș, com. Dragomirești

În anii 1987-1988¹ au continuat săpăturile în punctul *Milești*, prilej cu care s-au dezvelit noi complexe arheologice, unele depistate din anii anteriori. Au fost cercetate integral sau parțial locuințe din secolele VI-VIII și secolul al XV-lea, precum și gropi sau vetre în aer liber corespunzătoare unora din nivelurile sus amintite. Dintre materialele arheologice descoperite se remarcă câteva piese de excepție, care au fost deja publicate¹. Cercetare asigurată de Rodica Popovici (Institutul de Arheologie Iași).

4. Sat Borșeni, com. Războieni

În punctul *Bulgărie*² s-au identificat o așezare carpică (sec. II-III e.n.), o așezare și o necropolă Sintana de Mureș (sec. IV e.n.) și o așezare din sec. V-VII e.n.). Cercetare de teren Gh. Dumitroaia (Muzeul de Istorie Piatra Neamț), 1991.

5. Sat Bozieni, com. Bozieni

În această localitate au fost efectuate sondaje de salvare în *apropierea Primăriei*, în marginea satului spre *Cuci* și *La Cenușărie*. Săpăturile din primele două puncte au permis descoperirea a două așezări daco-carpice, iar în cel de-al treilea recuperarea unor resturi de cuptoare de ars ceramică și teracotă din sec. XVII. Săpături arheologice conduse de Vasile Ursachi și Domnița Hordilă (Muzeul de Istorie Roman) în anul 1988.

6. Sat Ciurea, com. Poienari

Cercetările de suprafață de pe teritoriul localității au fost impuse de lucrările de hidroameliorații efectuate de către IEELIF Neamț. S-au descoperit așezările din punctele: *Bordeaia* (cu vestigii daco-carpice și din evul mediu târziu – sec. XVIII), *Sub Ponoare* (cu materiale eneolitice și din sec. II-III e.n.), *Budăi* și *Dealul Dagîței* (sec. II-III e.n.). Periegeze efectuate de Ecaterina Băbușanu (Muzeul de Istorie Piatra Neamț) în anul 1988.

7. Sat Davideni, com. Țibucani

Cele cinci campanii de săpături arheologice din așezarea de la *Izvoare-Spiești* au dus la obținerea unor noi informații privind depunerile datate în eneolitic – cultura Precucuteni, epoca bronzului – cultura Noua, epoca fierului și secolele V-VII e.n. Ca și în anii anteriori, obiectivul principal l-a constituit cercetarea așezării din perioada formării poporului român. Au fost dezvelite și cercetate integral un număr de 20 de

- (1) R. Popovici, **Două piese vestimentare din sec. VI-VII descoperite la Borniș-Neamț**, în *ArhMold*, XII, 1989, p.249-251; idem, **Antroponim dacic scris cu litere latine în așezarea de la Borniș-Neamț (sec.II-III e.n.)**, în *ArhMold*, XIII, 1990, p. 155-160.
- (2) Gh. Dumitroaia, **Materiale și cercetări arheologice din nord-estul județului Neamț**, în prezentul volum.

locuințe adâncite în pământ, de formă rectangulară în plan orizontal, cu pereții din birne lutuite și cu acoperișul în una-două ape, cu vetre simple sau cuptoare. S-au recuperat un bogat material ceramic lucrat cu mîna sau la roată, obiecte diverse de lut ars, piatră, os, fier sau bronz. Remarcabilă se dovedește fibula de bronz descoperită în anul 1990, unică în Moldova.

Rezultatele cercetărilor întregesc imaginea conținutului culturii materiale de la est de Carpați din secolele V-VII e.n.¹

Săpături sistematice efectuate de Ioan Mitrea (Liceul "George Bacovia" Bacău).

8. Sat Dănești, com. Țirov

La circa 800 m sud de intersecția dintre șoseaua Țirov-Dochia și *pîrîul Rusului*, pe partea dreaptă a acestuia s-a descoperit o așezare din sec.V-VI e.n.

Cercetare de teren Marius Alexianu (1987).

9. Sat Dochia, com. Țirov

Cu ocazia periegezei întreprinse de Gh. Dumitroaia și M. Alexianu în anul 1989, în punctul *Perdele* de la est de sat, a fost descoperită o așezare aparținînd culturii Noua.

10. Sat Doina, com. Țirov

În perimetrul proprietății lui I. Muraru s-au identificat urmele unei așezări Cucuteni B. Informații Șt. Scorțanu.

11. Sat Dulcești, com. Dulcești

Săpăturile de la Dulcești s-au efectuat în zona lucrărilor de îmbunătățiri funciare de pe Valea Neagră, în anii 1987-1988.

Prima campanie de săpături, desfășurată sub conducerea lui Șt. Scorțanu, a avut ca obiectiv cercetarea punctului *Între pîraie*, unde pe lângă descoperirea unor materiale din epoca bronzului s-a identificat și cercetat o locuință adîncită în pământ, de formă rectangulară în plan, cu resturi de birne, vatră și ceramică specifice sec.V-VII e.n.

În anul 1988 s-au efectuat săpături de salvare sub conducerea arheologilor M. Alexianu și Gh. Dumitroaia în perimetrul *Fermei legumicole*, situată pe malul stîng al pîrîului Valea Neagră, pe un teren în pantă lină. S-au depistat vestigii sporadice aparținînd culturilor Costișa și Noua, o așezare hallstattiană timpurie (cultura Corlăteni), o așezare datată în secolele IV-III î.e.n., precum și cîteva fragmente ceramice din faza "clasică" a civilizației geto-dacice (sec. I î.e.n.-sec. I e.n.)².

În afară de sectoarele investigate prin săpături au fost descoperite prin periegeze punctele *SMA* (așezare daco-carpatică din sec. II-III e.n.) și *Dealul Rusu* (așezare Cucuteni, probabil faza A).

- (1) I. Mitrea, *Estimări paleodemografice privind spațiul est-carpatic al României în sec. V-X*, în *Carpica*, XX, 1991, p. 325-329; idem, *Noi descoperiri arheologice în așezarea de la Davideni-Neamț*, în prezentul volum.
- (2) M. Alexianu, Gh. Dumitroaia, *Așezarea hallstattiană de la Dulcești, jud. Neamț*, în *SympThrac*, 7, 1989, p. 267-268.

12. Sat Filioara, com. Agapia

Așezările de la *Podul Varatecului* (eneolitic, Noua și sec. II-III e.n.), *Siliște* (sec. XVII-XVIII) și *La Iaz* (Noua și sec. II-III e.n.) au fost descoperite pe cale periegetică în anul 1987 de Gh. Dumitroaia.

13. Sat Chelăiești, com. Bîrgăuani

Cercetările sistematice din anul 1989 din cunoscuta stațiune de pe *Nedeea*, deși reduse ca amploare, au permis înregistrarea de noi date privind nivelul Cucuteni B₁ al depunerii eneolitice.

Săpături Ștefan Cucoș (Muzeul de istorie și arheologie Bacău).

14. Sat Chindăoani, com. Bălățești

Pe *Dealul Ivașcu* s-a descoperit o stațiune eneolitică multistratificată, cu niveluri Cucuteni A și B.

Periegheză Gheorghe Dumitroaia (1988).

15. Sat Coșmani, com. Români

Cercetările arheologice au avut loc în perimetrul lucrărilor de îmbunătățiri funciare. În afară de așezarea din punctul *Dealul Morii* care a fost sondată (cu care prilej au fost puse în evidență urmele unor locuiri din sec. II-III e.n., și din feudalismul târziu), s-au descoperit așezările: *La Velniță* (vestigii din sec. II-III e.n. și din sec. XVII-XVIII), *Goșmanii Vechi* (sec. II-III e.n.), *La Păr* (sec. II-III e.n.), *În Lungul Vîntului* (sec. II-III e.n.) și *Școala Generală* (sec. XVII-XVIII).

Informații: Elena Petrișor.

16. Sat Hlăpești, com. Dragomirești

Cercetările arheologice de suprafață efectuate în anul 1987 de către Gh. Dumitroaia și C. Secară au dus la descoperirea așezărilor: *Bursucărie* (sec. II-III e.n.), *Dealul Bisericii* (Cucuteni) și *Tarlaua Cornea II* (Noua).

17. Sat Hoișești, com. Mărgineni

Pe valea Dolcești, în locul numit *Potopiște*, pe un teren de joasă altitudine cu suprafața de aproximativ 2 ha s-au cules fragmente ceramice din sec. II-III e.n. (aparținând culturii carpice) și din sec. IV-lea e.n. (cultura Sîntana de Mureș).

Periegheză Gh. Dumitroaia (1989).

18. Sat Holm, com. Poienari

În punctul *La col. Mihăilescu*, situat în apropierea pîrîului Fundătura, s-a efectuat un sondaj arheologic în anul 1989 de către Elena Petrișor, cu care ocazie au fost puse în evidență urmele unei așezări aparținînd civilizației carpice.

19. Sat Homiceni, com. Bîrgăuani

Cercetările sistematice efectuate în punctul *Bendeasca* în anii 1988-1990 au dus la desco-

perirea unor importante vestigii arheologice dateate în neoliticul timpuriu — cultura Starčevo-Criș, Hallstatt, sec. II-III e.n., sec. V-VII și sec. XVII.

Depunerea principală din stațiune, care a constituit obiectivul esențial al cercetărilor din acești ani, este cea datată în sec. II-III e.n., aparținând civilizației daco-carpice. Până la ora actuală s-au descoperit un important număr de locuințe, gropi, vetre și cuptoare, recoltându-se o mare cantitate de ceramică (vase borcan, cătui, căni, fructiere, strecurători, amfore romane ș.a.), unelte de fier, os și piatră și monede romane imperiale de argint¹.

Săpături arheologice conduse de Elena Petrișor.

20. Sat Izvoare, com. Dumbrava Roșie

În anul 1987 au fost reluate cercetările în stațiunea arheologică multistratificată de lângă *Iaz* (zona A), de către un nou colectiv de cercetare². Au fost săpate trei secțiuni în partea sudică a stațiunii, punându-se în evidență niveluri arheologice precucuteniene — fazele II și III, Cucuteni A, resturi din faza Cucuteni B, din perioada de tranziție la epoca bronzului și epoca bronzului, morminte din sec. IV e.n. și din evul mediu.

Din nivelul cucutenian au fost cercetate parțial sau integral 10 locuințe și s-a recoltat un bogat material ceramic pictat (vase, suporturi, capace, altare), idoli, unelte de piatră, silex sau os, un topor și un cârlig de unidă de aramă.

Cercetări întreprinse în anii 1987-1990 de Silvia Marinescu-Bîlcu (Institutul de arheologie București), Marius Alexianu și Elena Ciubotaru (Muzeul de istorie Piatra Neamț). Săpăturile din *zona B* au avut caracter de salvare și au fost impuse de lucrările de montare a unei conducte de apă pentru I.P.L. Izvoare. S-au descoperit vestigiile unei locuințe-depozit de formă rectangulară și mult adâncită în pământ, în care s-au găsit un număr neobișnuit de mare de vase întregi și întregibile din secolul al XV-lea. Ceramica recoltată se înscrie în seriile tipologice cunoscute pentru acest secol, nefiind din punct de vedere calitativ inferioară produselor similare întâlnite în orașele moldovene ale vremii.

În perimetrul cercetat au fost surprinse sporadice resturi eneolitice și din sec. II-III e.n., cît și un mormînt fără inventar care, potrivit autorilor cercetării (Marius Alexianu, Ștefan Scorțanu, Elena Ciubotaru), aparține culturii Noua.

21. Sat Lunca, com. Vinători-Neamț

Săpăturile sistematice din anul 1987 au urmărit descoperirea pe versanții de est și de sud ai *Poienii Slatinei* a așezărilor corespunzătoare depunerilor din *zona A* a stațiunii³. Pe

- (1) El. Petrișor, *Elemente de civilizație romană în așezarea de la Homiceni, jud. Neamț*, în *SympThrac*, 6, 1988, p. 151-152; idem, *Inscripții și semne de tip tamga aflate pe obiecte ceramice din așezarea de la Homiceni-Neamț*, în *SympThrac*, 7, 1989, p. 403-405.
- (2) Colectivul de cercetare din anul 1984 a fost format din Șt. Cucos, V. Spinei, D. Monah, Gh. Dumitroaia și M. Alexianu; cf. *MemAntiq*, XII-XIV, p. 318. Pentru săpăturile din anul 1987 cf. S. Marinescu-Bîlcu, M. Alexianu, El. Ciubotaru, *Săpăturile arheologice de la Izvoare-Piatra Neamț*, în prezentul volum.
- (3) Gh. Dumitroaia, *La station archéologique de Lunca-Poiana-Slatinii, în La civilisation de Cucuteni en contexte européen*, Iași, 1987, p. 251-258.

- versantul estic (zona B), în suprafața neîmpădurită s-a trasat o secțiune prin adâncirea căreia au fost puse în evidență numai vestigii ceramice geto-dacice din sec. V-III î.e.n. aparținând culturii Canlia. Pe versantul sudic al poienii (zona C) s-a descoperit o depunere arheologică, cu grosimea de aproximativ 0,60 m, din care s-a recoltat o mare cantitate de ceramică fragmentară Canlia¹.

În anul 1988 s-a reluat cercetarea zonei A, prin săpărca secțiunii VII pe capătul movilei. Și în acest sector depunerea investigată păstra aceeași structură, cu toate că s-au găsit straturi apreciabile aparținând unor culturi diferite. Deosebirea între nivelurile arheologice s-a putut face îndeosebi după tipul ceramicii, în totalitate în stare fragmentară. S-au distins niveluri Starčevo-Criș, Precucuteni, Cucuteni, din epoca bronzului (Culturile Costișa și Noua), Hallstatt (cultura Corlăteni) și sec. V-III î.e.n. (cultura Canlia). În campania 1989 s-a efectuat o casetă adiacentă secțiunii VII, cu scopul de a investiga restul depunerii din epoca bronzului. Formată din straturi succesive de cenușă, cărbune, arsură, resturi de vetre de foc și ceramică, depunerea epocii bronzului s-a dovedit a fi deosebit de consistentă (cca. 1,70 m grosime). Cuprinde trei segmente distincte: un strat ce aparține unui *orizont cultural necunoscut* în spațiul est-carpatic românesc pînă la ora actuală care precede sau este parțial contemporan cu cultura Costișa, un nivel aparținând bronzului mijlociu și un altul cu ceramică specifică culturii Noua. Fără să alcătuiască niveluri distincte, resturile ceramice ce suprapuneau depunerea din epoca bronzului se încadrează în culturile Corlăteni și Canlia.

În anii 1990-1991 cercetările au fost orientate spre zona înconjurătoare, în vederea descoperirii așezărilor corespunzătoare depunerilor din *Poiana Slatinei*. S-a avut în obiectiv în primul rînd așezarea de pe *Cetățuia*, situată însă pe teritoriul satului Oglinzi (vezi pct. 26).

În ultima campanie s-a realizat ridicarea topografică a obiectivelor din *Poiana Slatinei* și *Cetățuia*.

Cercetări conduse de Gheorghe Dumitroaia.

22. Sat Mastacăn, com. Dragomirești

În *Siliște* s-au descoperit materiale ceramice din sec. II-III e.n. și sec. IV e.n., aparținând civilizației carpice și culturii Sîntana de Mureș.

Periegheză Gh. Dumitroaia (1987).

23. Sat Mărgineni, com. Mărgineni

Sondajul arheologic efectuat în punctul *Valea Rea-Izvoare* a dus la descoperirea unor vestigii ale civilizației carpice și din sec. IV e.n. (cultura Sîntana de Mureș), fără să fie surprinse complexe de locuire.

Această așezare, ca și cele descoperite prin periegheze în punctele *Coadă Iazului* (sec. II-III e.n.), *Pîrîul Băhnița* (sec. IV e.n.), *Podullui Tănase* (sec. XVI-XVII), *La Grajduri* (sec. XVII-XVIII) și *Coasta Țiganului* (sec. XVIII) au fost distruse de arăturile adînci și lucrările de scarificare.

Date furnizate de Elena Petrișor, care a efectuat cercetarea împreună cu Minodora

- (1) M. Alexianu, Gh. Dumitroaia, *Découvertes getes recentes concernant l'aspect culturel Canlia dans le département de Neamț*, în *Thraco-Dacica*, XI, 1-2, 1990, p. 125-133.

Mâță (Muzeul de istorie Piatra Neamț).

24. Sat Nemțișor, com. Vinători-Neamț

În anii 1987-1988 au fost cercetați ultimii tumuli din necropola de la *Gura Secului*, aparținând Culturii Tumulilor Subcarpatici¹. Au fost scoase la lumină noi complexe funerare din care s-au recoltat ceramică întregibilă și fragmentară, mici obiecte distruse de foc, oase calcinate și s-au înregistrat câteva gropi, arsuri rituale și vetre.

După epuizarea acestei necropole, șantierul *Gura Secului* s-a încheiat prin trasarea a patru șanțuri de control în spațiul dintre movile, ca și în afara necropolei propriu-zise, rezultatele fiind nedificatoare.

Cercetări sistematice Virgil Mihăilescu-Bîrliba (Institutul de Arheologie Iași).

25. Sat Negritești, com. Podoleni

Periegezele efectuate în primăvara anului 1989 de o parte și de alta a pîrului Verdele au permis descoperirea mai multor puncte de interes arheologic. În apropierea barajului *ultimului iaz* de pe pîrful amintit, au fost culese fragmente ceramice din sec. XVI- XVII; pe panta sudică a *Dealului Negritești*, la confluența p. Izvor cu p. Verdele s-au descoperit fragmente ceramice din epoca bronzului – cultura Noua, sec. II-III e.n. și sec. IV e.n. – cultura Sîntana de Mureș; pe *Dealul Fuiba* situat în stînga pîrului Verdele, în două puncte diferite au fost culese fragmente ceramice atipice care par să dateze din bronzul mijlociu. Pe *Movila Flăcoasă*, unde C. Matasă menționa încă din anul 1940 că s-ar fi descoperit “la oarecare adîncime pămînt ars și cioburi care nu s-au putut determina”², a fost identificată o așezare eneolitică tipică culturii Cucuteni, cu niveluri A și B. Au fost recoltate de la suprafața solului fragmente ceramice pictate, resturi de chirpici, unelte de piatră și silex, câteva fragmente ceramice Cucuteni C.

În sfîrșit, lîngă *Izvorul de Slatină* ce se situează pe firul unei văi dintre două dealuri piemontene s-au găsit materiale ceramice care nu au putut fi determinate la data descoperirii. Numărul mare al acestora, existența unor resturi de arsură, eventualele analogii pe care le-ar fi oferit descoperirile de aici cu cele de la *Lunca-Poiana Slatinei* ne-au îndemnat să efectuăm un sondaj de informare în vara anului 1991. Astfel, a fost trasată o secțiune cu dimensiunile de 15/2 m în partea de nord a izvorului de slatină, prin excavarea căreia a fost cercetată parțial o depunere arheologică de cca. 0,50 m grosime. Rezultată, cît se poate de probabil, din folosirea intensă a focului în vederea reducerii apei sărate pînă la starea de terci sau de sare solidă, depunerea de la *Negritești-Izvorul de Slatină* se aseamănă cu obiectivul de la Lunca. Cu prilejul sondajului practicat s-au recoltat ceramică fragmentară autohtonă și import (amfore), piatră de rîu, resturi osteologice de la animale mari. Din păcate, stratul de pămînt galben rezultat din alunecările de teren acoperă această depunere care cu greu poate fi cercetată. Nu este exclus să existe în jurul slatinii și alte zone cu depuneri preistorice.

Pe baza materialului ceramic cules apreciem că așezarea de la *Negritești-Izvorul de*

- (1) V. Mihăilescu-Bîrliba, *Un nouveau groupe culturel sur la Territoire de Roumanie. Les fouilles de Braniște-Nemțișor (com. de Vinători-Neamț)*, în *Dacia*, NS, XXIV, p. 181 și urm.
- (2) C. Matasă, *Cercetări din preistoria județului Neamț*, în *BCMI*, 97, 1938, p. 34, nr. 79 pe hartă.

slatină datează din secolele IV-III î.e.n.
Cercetări întreprinse de Gh. Dumitroaia.

26. Sat Oglinzi, com. Răucești

Periegezele efectuate în anul 1987, cu ocazia regularizării pârului Sarata au dus la descoperirea următoarelor puncte arheologice: *La Sîrbea* (sec. XV-XVI), *Pîrful Cîcău* (sec. II-IV e.n.), *Rădea* (Noua sau Hallstatt), *Pe Luncă* (materiale eneolitice), *Băi* (așezări Starčevo-Criș, Precucuteni și Cucuteni B) și *Fața Slatinei* (așezare Noua).

În anul 1989 s-au efectuat săpături de salvare în așezarea din punctul *Fața Slatinei*, situată la cca. 500 m depărtare de Băile Oglinzi. Au fost trasate mai multe secțiuni în zonă cu aglomerări mai mari de materiale arheologice, descoperindu-se resturi de vetre, gropi, bucăți din lutuiala unor construcții ușoare de suprafață, o mare cantitate de ceramică fragmentară, unelte de lut ars, os și piatră. Pe baza observațiilor stratigrafice s-a stabilit că acest obiectiv nu face parte din categoria așezărilor "cenușar".

În punctul *Cetățuia*, menționat de învățătorul Gh. Bejanu în răspunsul pe care l-a dat în 1873 la *Chestionarul* lui Alexandru Odobescu¹, s-a identificat o așezare cu niveluri Starčevo-Criș, ceramică liniară, Cucuteni și din epoca bronzului. Săpăturile efectuate în anii 1990-1991 în așezarea din pădurea Oglinzi au confirmat că primele două niveluri sînt reprezentate, practic, prin resturi sporadice, în timp ce depunerea cucuteniană este apreciabilă. Prin săparea celor patru secțiuni, amplasate în diferite puncte ale înălțimii, au fost descoperite resturi ale unor locuințe de suprafață și vetre de foc, ceramică fragmentară, unelte de silex și piatră, plastică antropomorfă și zoomorfă. Una din secțiuni, amplasată perpendicular pe șanțul de apărare, a permis înregistrarea unor detalii în legătură cu modul în care a fost organizată apărarea pe înălțime și datarea fortificației artificiale. Situată într-o zonă accidentată, în apropierea izvoarelor sărate, așezarea de pe *Cetățuia* constituie un obiectiv important, prin cercetarea căruia pot fi cunoscute noi aspecte legate de exploatarea izvoarelor de apă sărată în preistorie. Din păcate, datorită deranjării straturilor de cultură de către lucrările genetice practicate în timpul celui de-al doilea război mondial, dar și prezenței a numeroși arbori seculari, stațiunea este aproape imposibil de cercetat din punct de vedere arheologic.

Săpături întreprinse de Gh. Dumitroaia

27. Municipiul Piatra Neamț

În timpul unei periegeze efectuată pe valea pârului *Potocina* (Frâsinel), pe un teren aparținînd comunei Gîrcina, la intersecția șoselei ce duce la Turturești cu pîrîul, au fost găsite fragmente ceramice și unelte de piatră din timpul culturii Noua. Cercetare de teren Gh. Dumitroaia (1988).

În anul 1989 s-a efectuat un sondaj în stațiunea epipaleolitică din *Poiana Cireșului*, de un colectiv condus de Maria Bittiri (Institutul de Arheologie București).

28. Sat Piatra Șoimului, com. Piatra Șoimului

În punctul *Deleni-Bogoslov*, semnalat de către un localnic, în perimetrul proprietăților Lupu,

- (1) "Răspunsul învățătorilor din județul Neamț la Chestionarul lui Alexandru Odobescu", Biblioteca Academiei Române, secția manuscrise, tom.VI.

Ancuța și Fecioru au fost descoperite materiale ceramice din timpul culturii Starčevo-Criș.

Verificare de teren Gh. Dumitroaia (1988).

29. Sat Pincești, com. Poienari

Săpăturile arheologice efectuate în anul 1988 au avut caracter de salvare. În punctul *La Olaru* s-a cercetat o așezare de la sfârșitul epocii bronzului—cultura Noua, din care s-au recuperat resturi ceramice, oase de animale, unelte de lut ars și piatră. S-au găsit și fragmente ceramice din Hallstattul timpuriu și din sec. II-III e.n.

În același an au mai fost cercetate punctele *La V. Luchian* (așezare daco-carpică și ceramică din sec. XVI-XVII) și *Cantina IAS*, unde a fost sondat un nivel de locuire din sec. II-III e.n. de către El. Petrișor.

În punctul *La Saivane* sau *La Parc*, situat la confluența p. Baisca și Tălpălăi s-au efectuat sondeaje sub conducerea lui Vasile Ursachi și Domnița Hordilă, care au căutat să salveze de la distrugere vestigiile cucutenicne, hallstattiene, Latène timpurii, din sec. II-III e.n. și din evul mediu timpriu.

30. Sat Români, com. Români

Pe teritoriul satului, în zona afectată de lucrările de îmbunătățiri funciare au avut loc cercetări periegetice care au condus la descoperirea următoarelor puncte de interes arheologic: *Dealul Viei* (așezare daco-carpică și vestigii medievale), *La Ocoale* (sec. IV e.n.), *La Saivane* (sec. XVII-XVIII) și *Dealul Muncelu* (eneolitic și sec. XVII-XVIII). Cercetări de suprafață El. Petrișor, El. Ciubotaru și M. Măță (1987).

31. Sat Săbăoani, com. Săbăoani

Săpăturile efectuate în punctul *Islaz* au avut drept scop cercetarea necropolelor din sec. II-III e.n. (aparținând civilizației daco-carpice) și sec. IV e.n. (aparținând culturii Sîntana de Mureș). În același perimetru a fost cercetat un bordei din sec. V-VII e.n. și s-a recuperat ceramică fragmentară din sec. XIV-XVI.

Cercetări arheologice conduse de Vasile Ursachi (1990-1991).

32. Sat Siliștea, com. Români

Cu prilejul periegetice efectuată în zona afectată de lucrările de îmbunătățiri funciare s-au descoperit vestigii arheologice în punctele *Sub Cetățuie* (sec. XVII-XVIII), *Dealul Șarpele* (sec. II-III e.n.) și *Sub Bobeică* sau *La Saivane* (sec. II-III e.n. și sec. XVII-XVIII).

Informații Elena Petrișor (1988).

33. Sat Tazlău, com. Tazlău

În anul 1987, cu ocazia restaurării pridvorului *Mănăstirii Tazlău* s-au descoperit patru morminte medievale din care unul singur necranjat. Acesta, construit cu boltă de cărămidă, conținea pe lângă scheletul unei femei și resturi dintr-o broderie cu fir aurit și fluturași de argint, doi cercei de aur lucrați în tehnica piramidelor cu baza triunghiulară și suprafața perlata, un inel de aur și două monede de argint de la Matei Corvin și Ferdinand al II-lea.

Cu prilejul lucrărilor de sistematizare care au debutat în toamna anului 1991 au fost identificate fundații ale clădirilor ridicate în incinta mănăstirii începînd cu evul mediu și pînă în epoca modernă, cît și 10 morminte din secolele XVIII-XIX.

Cercetare arheologică – Ștefan Scorțanu.

34. Sat Tămășeni, com. Tămășeni

Săpăturile de salvare efectuate în punctul *Siliște*, impuse de lucrările de îmbunătățiri funciare de pe terasa inferioară a Siretului, au dus la descoperirea unor importante vestigii arheologice. Cele mai vechi urme datează din epoca bronzului – cultura Monteoru, căreia îi aparțin atît întinsa așezare cît și necropola din care au fost cercetate mai multe morminte. Depunerea datată în secolele II-III e.n., cu o grosime mai mare decît prima cunoaște două faze. Prin cercetarea sa s-au pus în evidență resturi de locuințe de suprafață sau adîncite, gropi de provizii sau resturi menajere, vetre și cuptoare. Ultimul nivel, datat în secolele XIV-XV, se remarcă prin materialul arheologic cules, predominant fiind ceramica.

Este necesar să menționăm că această stațiune se găsește în perimetrul cercetat perichetic în anul 1986 de către un colectiv de arheologi din cadrul complexului Muzeal Județean Neamț¹.

Săpăturile de la Tămășeni au fost conduse de Vasile Ursachi.

35. Sat Totoești, com. Tupilați

Cu ocazia unei periegheze efectuată în anul 1988 au fost descoperite așezările de pe *Dealul Bisericii* (cu materiale Noua, din sec. II-III e.n. și din sec. XVI-XVII) și *Cimitir* (Cucuteni A).

Cercetare de teren Gh. Dumitroaia

36. Sat Tupilați, com. Tupilați

Tot în anul 1988 au mai fost descoperite urmele unor așezări în punctele: *La Niță* (sec. II-III e.n.), *Pîrîul Mocana* (sec. XVI-XVII) și *Dealul Belcești* (resturi eneolitice).

Periegheză Gh. Dumitroaia

37. Sat Unghi, com. Dragomirești

În apropierea *Izvoarelor Țireșel* s-au găsit materiale ceramice care datează din timpul culturilor Noua și Sîntana de Mureș.

Periegheză Gh. Dumitroaia

38. Sat Vad, com. Dragomirești

În anul 1987 s-au identificat așezările *Dealul Gaciu* (cu niveluri Cucuteni A și B) și *Hrișcani* (Noua).

Cercetare de suprafață Gh. Dumitroaia și C. Secară.

(1) V. Ursachi, D. Hordilă, M. Alexiașu, Gh. Dumitroaia, D. Monah, **Cercetări arheologice de suprafață pe valea Siretului, la nord de municipiul Roman, în prezentul volum.**

39. Sat Vlădiceni, com. Bîrgăuani

Săpăturile efectuate în anii 1987-1990 în punctele *La Cînechiște*, *În Coturi* și *Bitca* au permis înregistrarea unor date importante privind așezările din sec. II-III e.n. și sec. V-VII e.n.

În nivelul aparținînd civilizației dacilor liberi au fost descoperite locuințe, gropi și vetre, o mare cantitate de material ceramic de factură autohtonă și de import, unelte, monede imperiale romane, resturi paleofaunistice. Remarcabile se dovedesc amforele romane cu inscripții (34 la număr pînă în prezent), care situează stațiunea de la Vlădiceni pe primul loc între descoperirile similare din teritoriul dacic liber.

Din așezarea corespunzătoare perioadei de formare a poporului român s-au descoperit cinci locuințe adîncite în sol, în care s-au găsit resturi ale unor instalații de încălzit, ceramică specifică sec. V-VII e.n., unelte de fier și lut ars, mărgelile de lut, o pensetă de bronz.

Prin cercetările efectuate în acești ani de Marius Alexianu se aduc noi contribuții la cunoașterea contactelor și interferențelor dintre dacii liberi de la est de Carpați cu Imperiul Roman, cît și la completarea imaginii unei așezări rurale din sec. V-VII e.n.

FOUILLES ET PROSPECTIONS ARCHÉOLOGIQUES EN SURFACE DANS LE DÉP. DE NEAMȚ

Résumé

Entre 1987-1991, dans le dép. de Neamț on a effectué des fouilles systématiques dans 11 stations archéologiques, des sondages de sauvetage ou d'information dans 17 objectifs et, à la suite des prospections en surface, on a découvert 65 points archéologiques.

-
- (1) M. Alexianu, *Considerații asupra așezării dacilor liberi de la Vlădiceni* (jud. Neamț), în *SympThrac*, 6, p. 146-148; idem, *Răspîndirea amforelor cu inscripții pe teritoriul dacic liber din estul României*, în *ArhMold*, XII, 1989, p. 105-116; idem, *O locuință din secolele VI-VII e.n. descoperită la Vlădiceni, com. Bîrgăoani, jud. Neamț*, în prezentul volum.

